

Nærings- og fiskeridepartementet

postmottak@nfd.dep.no

Vår dato

Vår referanse

Deres referanse

15.08.2015

A273-33828

TM

INNSPILL TIL REGJERINGENS ARBEID MED EN NASJONAL BIOØKONOMISTRATEGI

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til Innspillskonferansen om regjeringens bioøkonomistrategi 18.juni d.å. og sitt innlegg. Ettersom tildelt taletid var tre minutter følger her et mer utfyllende skriftlig innspill.

Kompetanse, teknologiutvikling og samhandling er nøkkelen til realisering av lavutslippssamfunnet. På flere områder er Norge langt fremme. Dette skyldes ikke minst et effektivt arbeidsliv med kompetente medarbeidere og gode offentlige institusjoner. Satsingene bør gjøres på områder der vi har naturgitte og industrielle fortrinn, og der vi kan bidra til globale utslippsreduksjoner. Det er i skjæringsfasen mellom kunnskap, teknologi og industri at det skapes nye muligheter. En kretsløpsbasert bioøkonomi oppnås kun ved tverrfaglighet og vi må bruke kompetanse og teknologi i samspill mellom grønn, blå og sort økonomi på nye måter.

Bioøkonomi og ressurseffektivitet er viktige brikker i puslespillet for å løse verdens energi- og klimautfordringer. Alt som lages av olje kan lages av biomateriale, og en mer klimavennlig verden vil fremdeles etterspørre produkter. Det vil likevel lenge være krevende for den biobaserte industrien å ta opp kampen med oljebaserte produkter, særlig når oljeprisen er lav og få betaler for sine klimautslipp.

Men vi er verdens nest største sjømateksportør og eksporterte for 61 milliarder kroner i 2013. Det er et enormt potensial i tilførsel av mat og et utall produkter fra havet og vi er bare i den spede begynnelse. Det er derfor viktig at vi ser hva vi har klart, opprettholder momentum, tilrettelegger for nytt areal og ny teknologi blant annet ved å belønne de med lavest miljøpåvirkning. Samtidig vil etterspørselen etter fiskemat øke og gi muligheter for både blå og grønn fôrproduksjon.

Vi har kunnskapen og kompetansen. Vi har et høykompetent og teknologisk modent arbeids- og næringsliv som yter i verdensklasse på mange områder. Det gjør oss i stand til å ta raskere og lengre klyv i utviklingen av nye kompetansenæringer – som bioøkonomien. Det må vi utnytte.

Vi har også de finansielle ressursene som skal til for å lykkes – dersom viljen er til stede. Det er dyrt med teknologisk utvikling, det er kostnadskreven med investeringer som utløser innovasjoner, og det er kostbart å introdusere nye produkter i markedet. Med vårt høye kostnadsnivå må vi satse på foredlede produkter.

Men i vente på et betydelig karbonprissignal er det magre tider i treforedling.

Papirstrategien feilet og vi må satse for å forhindre at industrien forvitrer ytterligere. Vi må finne alternative produkter som kan utnytte skogressursene. Biodrivstoff og biokarbon har et stort potensiale, men for å få lønnsomhet må det sees i sammenheng med øvrig utnyttelse av treet. Det pågår prosjekter for å utrede mulighetene for produksjonsanlegg i Norge.

Løsningene bygger på å sette sammen kjente teknologielementer, men det er utfordringer knyttet både til teknologier og lønnsomhet.

2/3 av klimautslippene fra industrien er prosessutslipp mens resten er forbrenning av energivarer. Mye er allerede gjort for å redusere prosessutslipp av andre klimagasser enn CO₂ – som PFK, SF₆ og lystgass, men ny prosess teknologi må til for å kutte videre. Nye metoder for å konsentrere utslippene av CO₂ kan gi karbonnegative løsninger dersom CCS brukes på CO₂-utslipp fra forbrenning av biomasse. Lønnsomheten øker når det utvinnes flere produkter fra en bioråvareprosess. Norge, med høyt kostnadsnivå og dyr biomasse, må fortrinnsvis søke mot verdiskaping i alle produksjonsledd. Skal biokull bli bærekraftig i Norge må det samproduseres andre bioprodukter.

Etablering av bioraffinerier kan bidra til å levere biologiske råvarer til annen industri og dermed redusere bruk av fossile råvarer. Trefiberkompositt, biobaserte kjemikalier og bioplast er eksempel på slike biologiske råvarer. Bioraffinerier kan også levere bioetanol eller biodiesel til fossilfri oppvarming eller drivstoff, og pyrolyseolje til biobasert fyringsolje eller drivstoff. Nøkkelen er et forutsigbart innblandingspåbud og et stabilt avgiftsregime, det har ikke har vært tilfelle tidligere.

Felles for disse visjonene er at en trenger marked og kostnader som kan konkurrere med fossilbaserte løsninger. For å bygge nye verdikjeder basert på biomasse krever først og fremst stabile og forutsigbare rammevilkår, koordinering og tilrettelegging fra myndighetenes side. Det kreves prioritering og forsterket virkemiddelapparat, både når det gjelder innretning og risikoavlastning i alle faser. Forskningsrådet har flere programmer knyttet til bioressurser og Innovasjon Norge har et bioraffineringsprogram. Aktuelle bedrifter gir uttrykk for at ordningene fungerer, men ikke har tilstrekkelig omfang. Enova er lite innrettet mot bioområdet men kan løfte større piloter og demonstrasjonsprosjekt.

Dette er et langsiktig arbeide men utslippsreduksjoner i transportsektoren vil være avgjørende for å nå utslippsmålene for 2030. 15 år er ikke lang tid, derfor peker produksjon og bruk av biodrivstoff og fornybargass seg ut som et umiddelbart satsningsområde. Dette må også sees i sammenheng med skogskjøtsel og økt bruk av tre som bygnings- og konstruksjonsmateriale som i praksis også er karbonlagring.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Avdeling Innovasjon og Næringsutvikling

Per Anker-Nilssen
Seniorrådgiver